

MISSA DE MITJANIT

SOLEMNITAT DE LA NATIVITAT DEL SENYOR

HOMILIA DEL SANT PARE BENET XVI

Basílica Vaticana

Diumenge 24 de desembre de 2006

Benvolguts germans i germanes!

Acabem d'escoltar a l'Evangeli allò que en la Nit Santa els àngels van dir als pastors i que ara l'Església ens proclama: «Avui, a la ciutat de David, us ha nascut un salvador, que és el Messies, el Senyor. Això us servirà de senyal: trobareu un infant faixat amb bolquers i posat en una menjadora» (Lc 2,11s). Res de prodigis, res d'extraordinari, res d'espectacular es dona com a senyal als pastors. Veuran solament un nen faixat en bolquers que, com tots els nens, necessita les cures maternes; un nen que ha nascut en un estable i que no està acotxat al llit en un bressol, sinó en una menjadora. El senyal de Déu és el nen, la seva necessitat d'ajuda i la seva pobresa. Només amb el cor els pastors podran veure que en aquest nen s'ha realitzat la promesa del profeta Isaïes que hem escoltat a la primera lectura: «ens ha nascut un infant, ens ha estat donat un fill que porta a l'espatlla la insígnia de sobirà» (Is 9,5). Tampoc a nosaltres se'ns ha donat un senyal diferent. L'àngel de Déu, a través del missatge de l'Evangeli, ens convida també a encaminar-nos amb el cor per a veure el nen posat a la menjadora.

El senyal de Déu és la senzillesa. El senyal de Déu és el nen. El senyal de Déu és que Ell es fa petit per nosaltres. Aquesta és la seva manera de regnar. Ell no ve amb poder i grandiositat externes. Ve com un nen inerm, que necessita la nostra ajuda. No ens vol aclaparar amb la força. Ens evita el temor davant la seva grandesa. Demana el nostre amor: per això es fa nen. No vol de nosaltres més que el nostre amor, a través del qual aprenem espontàniament a entrar en els seus sentiments, en el seu pensament i en la seva voluntat: aprenem a viure amb Ell i a practicar també amb Ell la humilitat de la renúncia que és part essencial de l'amor. Déu s'ha fet petit perquè nosaltres poguéssim comprendre'l, acollir-lo, estimar-lo. Els Pares de l'Església, en la traducció grega de l'antic Testament, van emprar unes paraules del profeta Isaïes que també cita Pau per mostrar que els nous camins de Déu ja van ser preanunciats en l'Antic Testament. S'hi llegia: «Déu ha complert la seva paraula i l'ha abreuja» (Is 10,23; Rm 9,28). Els Pares ho van interpretar en un doble sentit. El Fill mateix és la Paraula, el *logos*; la Paraula eterna s'ha fet petita, tan petita com per a estar en una menjadora. S'ha fet nen

perquè la Paraula estigui al nostre abast. Déu ens ensenya així a estimar els més petits. A estimar els més febles. A respectar els nens. El nen de Betlem ens fa esguardar tots els nens que pateixen i que són explotats en el món, tant els nascuts com els no nascuts. En els nens convertits en soldats i encaminats vers un món de violència; en els nens que han de pidolar; en els nens que pateixen la misèria i la fam; en els nens freturosos de tot amor. En tots ells és el nen de Betlem qui ens reclama; ens interpel·la el Déu que s'ha fet petit. En aquesta nit, preguem perquè la resplendor de l'amor de Déu acaroni a tots aquests nens, i demanem a Déu que ens ajudi a fer tot el que estigui al nostre abast perquè es respecti la dignitat dels nens; que neixi per a tots la llum de l'amor, que l'home necessita més que les coses materials necessàries per viure.

Amb això arribem al segon significat que els Pares han trobat en la frase: «Déu ha complert la seva paraula i l'ha abreuja». Al llarg dels temps, la Paraula que Déu ens comunica en els llibres de la Sagrada Escriptura s'havia fet llarga. Llarga i complicada no tan sols per a la gent senzilla i analfabeta, sinó més encara per als coneixedors de la Sagrada Escriptura, per als erudits que, com és sabut, es perdien en els detalls i els seus problemes i pràcticament no aconseguien tenir una visió de conjunt. Jesús ha «fet breu» la Paraula, ens n'ha deixat veure de nou la senzillesa i la unitat més profundes. Tot el que ens ensenyen la Llei i els profetes es resumeix en això: «Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima i amb tot el pensament... Estima els altres com a tu mateix» (Mt 22,37-39). Això és tot: tota la fe es redueix a aquest acte únic d'amor que inclou Déu i els homes. Però de seguida tornen a sorgir preguntes: Com podem estimar Déu amb tot el pensament si tot just podem trobar-lo amb la nostra capacitat intel·lectual? Com estimar-lo amb tot el cor i l'ànima si aquest cor aconsegueix només albirar-lo des de lluny i sent tantes coses contradictòries en el món que ens enfosqueixen el seu rostre? Arribats en aquest punt, conflueixen les dues maneres en què Déu ha "fet breu" la seva Paraula. Ell ja no està lluny. No és desconegut. No és inaccessible al nostre cor. S'ha fet nen per a nosaltres i així ha dissipat tota ambigüitat. S'ha fet el nostre proïsme, restablint també d'aquesta manera la imatge de l'home que sovint se'ns

presenta tan poc atractiu. Déu s'ha fet do per nosaltres. S'ha donat a si mateix. Per nosaltres assumeix el temps. Ell, l'Etern que està per sobre del temps, ha assumit el temps, ha fet seu el nostre temps. Nadal s'ha convertit en la festa dels regals per tal d'imitar el Déu que s'ha donat a si mateix. Deixem que això incideixi en el nostre cor, la nostra ànima i el nostre pensament! Entre tants regals que comprem i rebem, no oblidem el veritable regal: donar mútuament una mica de nosaltres mateixos. Donar mútuament el nostre temps. Obrir el nostre temps a Déu. Així l'agitació s'apaivaga. Així neix l'alegria, sorgeix la festa. I en els menjars d'aquests dies de festa recordem la paraula del Senyor: «Quan facis un dinar o un sopar, no hi cridis els qui et podrien tornar la invitació; més aviat convida-hi els qui no tenen res per a recompensar-te (cf. Lc 14,12-14). Precisament, això significa també: Quan tu facis regals en Nadal, no has de regalar només als qui, al seu torn, et regalin, sinó també als qui ningú no fa regals ni poden donar-te res a canvi. Així ha actuat Déu mateix: Ell ens convida al seu banquet de noces al qual no podem correspondre, sinó només acceptar amb alegria. Imitem-lo! Estimem Déu i, per Ell, també els homes, per tal de redescobrir després Déu d'una manera nova, a través dels homes.

Finalment, es manifesta un tercer significat de l'afirmació sobre la Paraula feta «breu» i «petita». Als pastors se'ls va dir que trobarien el nen en una menjadora per a animals, el recer normal dels quals és l'estable. Llegint Isaïes (1,3), els Pares han deduït que al pessebre de Betlem hi havia un

bou i una mula. I van interpretar el text en el sentit que aquests serien un símbol dels jueus i dels pagans –per tant, de la humanitat sencera–, els quals necessiten un salvador, cadascú a la seva manera: del Déu que s'ha fet nen. Per viure, l'home necessita pa, fruit de la terra i del seu treball. Però no només viu de pa. Necessita un sosteniment per a la seva ànima: necessita un sentit que li ompli la vida. Així, per als Pares, el pessebre dels animals s'ha convertit en el símbol de l'altar sobre el qual hi ha el Pa, que és el propi Crist: el veritable menjar per als nostres cors. I veiem una vegada més com Ell es va fer petit: en l'aparença humil de l'hòstia, d'un trosset de pa, Ell es dona a si mateix.

De tot això parla el senyal que va ser donat als pastors i que se'ns dona a nosaltres: el nen que se'ns ha donat; el nen en el qual Déu s'ha fet petit per a nosaltres. Demanem al Senyor que ens doni la gràcia d'esguardar aquesta nit el pessebre amb la senzillesa dels pastors per tal de rebre així l'alegria amb què ells van tornar a casa (cf. Lc 2,20). Demanem-li que ens doni la humilitat i la fe amb què sant Josep va esguardar el nen que Maria havia concebut de l'Esperit Sant. Demanem que ens concedeixi d'esguardar-lo amb l'amor amb què Maria el va contemplar. I demanem que la llum que van veure els pastors també ens il·lumini i que arreu del món es compleixi allò que els àngels van cantar aquella nit: «Glòria a Déu a dalt del cel i a la terra pau als homes que estima el Senyor». Amén!